

Advies

(A)2540

7 april 2023

betreffende de door Elia voorgestelde wijzigingen aan de artikelen 23 en 26 van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en de voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme

Artikel 7undecies, § 2, tweede lid van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. WETTELIJK KADER.....	3
2. ANTECEDENTEN.....	4
3. Analyse en advies van de CREG	4
3.1. Voorstel van Elia en voorstel van aanpassing van de wet.....	4
3.1.1. Terugbetalingsverplichting.....	4
3.1.2. Uitoefenprijs.....	5
3.2. Analyse van de CREG	5
3.2.1. Terugbetalingsverplichting.....	5
3.2.2. Uitoefenprijs.....	7

INLEIDING

De Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) formuleert in dit document een advies over de door Elia voorgestelde wijzigingen aan de artikelen 23 en 26 van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (hierna het koninklijk besluit "methodologie" dat erop gericht is de flexibele eenheden in de capaciteitsmarkt vrij te stellen van de terugbetalingsverplichting (artikel 23) en de methode voor het bepalen van de uitoefenprijs (artikel 26) te herzien.

Het verzoek om advies werd door Elia gedaan in een brief gericht aan de CREG op 4 april 2023.

De CREG stelt vast dat Elia in deze brief miskent dat de CREG bevoegd is om advies te geven, met name wat de uitoefenprijs betreft.

Dit advies bestaat uit drie delen. In het eerste deel wordt het toepasselijk wettelijk kader geschetst; het tweede deel bevat de antecedenten van dit advies; in het derde deel worden het voorstel en het advies van de CREG geanalyseerd.

Dit advies werd via een schriftelijke procedure door het directiecomité goedgekeurd op 7 april 2023.

1. WETTELIJK KADER

1. Artikel 7undecies, § 2, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna: de "elektriciteitswet") bepaalt het volgende:

"De Koning bepaalt bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, met welke parameters het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, op voorstel van de commissie, na raadpleging van de marktspelers en na advies van de Algemene Directie Energie.

De Koning bepaalt bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de andere dan de in het eerste lid bedoelde parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, d.w.z. de reductiefactoren, de referentieprijs, de intermediaire prijslimiet(en) die van toepassing is / zijn op bepaalde capaciteiten die beantwoorden aan specifieke criteria, en de uitoefenprijs, inclusief hun berekeningsmethode, op voorstel van de netbeheerder, dat wordt opgesteld na raadpleging van de marktdeelnemers, en na advies van de commissie.

De Koning bepaalt bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en), na raadpleging van de marktdeelnemers. Individuele uitzonderingen worden door de commissie toegekend."

2. ANTECEDENTEN

2. Per brief van 4 april 2023 heeft Elia de CREG om advies gevraagd over haar voorstel tot wijziging van het koninklijk besluit inzake "methodologie" om de flexibele eenheden in de capaciteitsmarkt (in de zin van artikel 2, 66° van de wet van 29 april 1999) vrij te stellen van de terugbetalingsverplichting zoals bepaald in artikel 7undecies, § 11 van dezelfde wet.

3. Dit voorstel is onderdeel van een breder voorstel tot herziening van het koninklijk besluit "methodologie", dat door de Algemene Directie Energie van 20 februari tot 13 maart 2023 ter openbare raadpleging wordt voorgelegd.

3. ANALYSE EN ADVIES VAN DE CREG

3.1. VOORSTEL VAN ELIA EN VOORSTEL VAN AANPASSING VAN DE WET

3.1.1. Terugbetalingsverplichting

4. Het voorstel van Elia beoogt aan artikel 23 van het koninklijk besluit "methodologie" een paragraaf 5 bis toe te voegen die als volgt luidt:

§5bis. De flexibele eenheden in de capaciteitsmarkt in de zin van artikel 2, 66°, van de wet van 29 april 1999 zijn voor de gehele periode van capaciteitslevering vrijgesteld van de terugbetalingsverplichting als bedoeld in artikel 7undecies, §11, van de wet van 29 april 1999.

5. Een ontwerp van aanpassing van de elektriciteitswet wordt momenteel goedgekeurd en beoogt, onder meer, artikel 7undecies, §11 als volgt te wijzigen:

§ 11. De netbeheerder sluit een capaciteitscontract af met de capaciteitsleveranciers.

Het capaciteitscontract beschrijft de rechten en de verplichtingen van de netbeheerder en van de capaciteitsleverancier, met name de verplichtingen vóór de periode van capaciteitslevering, de beschikbaarheidsverplichting en de verplichting tot het terugbetalen aan de netbeheerder van het positieve verschil tussen de referentieprijs en de uitoefenprijs, de betrouwbaarheidsopties die van toepassing zijn en de terugbetalingsverplichting van het capaciteitsvergoedingsmechanisme. Het capaciteitscontract is in overeenstemming met de werkingsregels bedoeld in paragraaf 12. Het standaardcapaciteitscontract wordt goedgekeurd door de commissie, op voorstel van de netbeheerder, en wordt gepubliceerd op de website van de netbeheerder. Gedurende de hele periode van capaciteitslevering gaat de netbeheerder de beschikbaarheid na van de gecontracteerde capaciteit, in overeenstemming met de werkingsregels bedoeld in paragraaf 12.

In afwijking van het tweede lid, kan de Koning bepalen dat vraagresponso niet onderworpen is aan de terugbetalingsverplichting van het capaciteitsvergoedingsmechanisme alsook de voorwaarden waaronder die uitzondering geldt.

3.1.2. Uitoefenprijs

6. Het voorstel van Elia is bedoeld om artikel 26, §2 van het koninklijk besluit "methodologie" als volgt te wijzigen:

Art. 26. § 1. Voor de berekening van de terugbetalingsverplichting wordt een uitoefenprijs toegepast bij alle transacties die in hetzelfde jaar worden aangegaan.

§ 2. ~~Voor gecontracteerde capaciteit die meer dan één capaciteitsleveringsperiode bestrijkt, wordt de uitoefenprijs tijdens de capaciteitsleveringsperiode maandelijks bijgewerkt geïndexeerd vanaf de tweede capaciteitsleveringsperiode op basis van de evolutie van de Belgische elektriciteitsprijs en een index van de evolutie van de Belgische elektriciteitsprijs waarvan.~~ De berekeningswijze van deze indexering is vastgelegd in de Werkingsregels en/of in het capaciteitscontract."

§ 3. De uitoefenprijs van een eenheid in de capaciteitsmarkt zonder dagelijks programma voor de betrokken periode is de maximumwaarde tussen de uitoefenprijs van de gecontracteerde capaciteit en de aangegeven marktprijs. De opgegeven marktprijs tijdens de beschouwde periode is gelijk aan de prijs voor de eenvormige "day-aheadkoppeling" waarboven de capaciteitsleverancier heeft verklaard dat de eenheid in de capaciteitsmarkt energie zal leveren op de energiemarkt, overeenkomstig de werkingsregels. De werkingsregels voorzien, via de regels inzake monitoring van de beschikbaarheid van capaciteit, in de nodige stimulansen om een correcte weergave van de opgegeven marktprijs te verkrijgen.

3.2. ANALYSE VAN DE CREG

3.2.1. Terugbetalingsverplichting

3.2.1.1. Wat de formulering betreft

7. De CREG merkt op dat de formulering van artikel 5bis van het koninklijk besluit "methodologie" niet overeenstemt met de formulering van het wetsontwerp. De wet heeft het immers over "vraagrespons" terwijl het koninklijk besluit het over "flexibiliteit" heeft. Eerstgenoemde term is meer aangewezen aangezien deze betrekking heeft op de wijziging van de belasting en niet op het vermogen van de eindafnemer om deze belasting te wijzigen.

De CREG is van mening dat de formulering van het voorgestelde koninklijk besluit in overeenstemming moet worden gebracht met die van het wetsontwerp.

8. De CREG merkt ook op dat het wetsontwerp verwijst naar "vraagrespons", terwijl het ontwerp van koninklijk besluit meer beperkt verwijst naar "eenheden in de capaciteitsmarkt," (hierna: CMU's), wat impliceert dat een CMU, om vrijgesteld te kunnen worden van de terugbetalingsverplichting, uitsluitend moet bestaan uit leveringspunten die behoren tot de categorie "vraagrespons". Een CMU die bestaat uit gemengde leveringspunten (bijvoorbeeld productie en vraagrespons) zou dan ook van de vrijstelling worden uitgesloten.

De CREG is van mening dat de vrijstelling moet worden toegepast op de leveringspunten en niet op de CMU's om een ongelijke behandeling van de leveringspunten behorend tot de categorie vraagrespons te vermijden naargelang ze ervoor kiezen te aggregeren in een gemengde CMU of in een CMU die uitsluitend bestaat uit leveringspunten behorend tot de categorie vraagrespons.

3.2.1.2. Wat de inhoud betreft

9. België heeft gekozen voor een capaciteitsvergoedingsmechanisme van het type "betrouwbaarheidsoptie". Dit type CRM wordt gekenmerkt door de verbintenis van de houder van een capaciteitscontract om het deel van de inkomsten dat hij uit de markt ontvangt, terug te betalen wanneer de marktprijs een vooraf bepaald niveau (referentieprijs) overschrijdt. De verbintenis om de marktinkomsten boven een bepaalde drempel terug te betalen is de tegenhanger van het ontvangen van een vaste jaarlijkse capaciteitsvergoeding. Het belang van dit mechanisme is tweeledig: enerzijds beperkt het de overwinsten en anderzijds stimuleert het de capaciteit om beschikbaar te zijn wanneer er spanningen op de markt ontstaan, om zo de terugbetalingsverplichting te dekken met op de markt ontvangen inkomsten. Het voornaamste belang van deze betrouwbaarheidsoptie is dus het garanderen van de bevoorradingszekerheid.

De CREG vraagt zich af welke kenmerken van de capaciteit van het type vraagrespons een vrijstelling van deze terugbetalingsverplichting zouden kunnen rechtvaardigen.

De (opportuniteits)kosten voor het activeren van de vraagrespons kunnen zeker aanzienlijk variëren naargelang het proces van vermindering van de geactiveerde vraag, wat het moeilijk maakt om een uniforme referentieprijs te bepalen, maar de huidige werkingsregels van CRM houden rekening met deze bijzonderheid (door de capaciteitshouder toe te staan zijn referentieprijs te bepalen), met inachtneming van de basisprincipes van het ondersteuningsmechanisme dat bij de Europese Commissie is aangemeld.

De CREG vraagt zich af welke bijzonderheden van de vraagrespons een loutere vrijstelling van de terugbetalingsverplichting kunnen rechtvaardigen. Het afschakelen van de vraag resulteert immers in MWh die beschikbaar zijn voor het systeem, wat niet fundamenteel verschilt van een activiteit inzake energieproductie of -opslag, aangezien deze niet-verbruikte MWh op de markten kunnen worden gevaloriseerd.

Niettemin is de bepaling van een uitoefenprijs complexer voor capaciteit van het type vraagrespons en de CREG erkent dat deze vrijstelling de deelname van dit type capaciteit aan CRM kan vereenvoudigen.

De CREG is van mening dat de vrijstelling van de terugbetalingsverplichting:

- **Het systeem van staatssteun wijzigt en aanmelding bij de Europese Commissie vereist;**
- **Een stimulans wegneemt voor de beschikbaarheid van deze capaciteit wanneer de bevoorradingszekerheid dit vereist;**
- **Een fundamenteel verschillende behandeling voor één type technologie invoert;**
- **Niet voldoende gerechtvaardigd wordt door de bijzonderheden van de vraagrespons;**
- **Van die aard is om de toegang van de vraagrespons tot CRM te faciliteren;**

Bovendien merkt de CREG op dat de berekeningen van de intermediaire maximumprijs en de kosten van de nieuwkomer rekening zullen moeten houden met het ontbreken van een marktinkomstenplafond wat betreft vraagresponstechnologie indien de maatregel wordt aangenomen.

3.2.2. Uitoefenprijs

3.2.2.1. Wat de formulering betreft

10. Zoals beschreven in versie 3 van de werkingsregels die Elia op 1 februari 2023 aan de CREG heeft voorgelegd, is de uitoefenprijs de som van een vaste en een variabele component. Deze laatste component wordt maandelijks aangepast op basis van de prijzen die de vorige maand op de day-aheadmarkt werden waargenomen. Dit mechanisme is dus geen indexeringsmechanisme, maar een maandelijks actualisering van een beginwaarde.

De CREG is dan ook van mening dat de term "indexering" niet geschikt is en vervangen moet worden door de term "actualisering".

11. Bovendien worden de berekeningsmethoden beschreven in de werkingsregels en niet in het capaciteitscontract.

De CREG suggereert dat de formulering van artikel 26, §2 van het koninklijk besluit "methodologie" er niet meer in voorziet dat de berekeningsmethoden in het capaciteitscontract worden vastgelegd.

3.2.2.2. Wat de inhoud betreft

12. De CREG begrijpt dat het mechanisme van vaste referentieprijzen moet evolueren naar een dynamischer systeem dat rekening houdt met de recente ontwikkelingen op de elektriciteitsmarkt.

De CREG brengt daarom een positief advies uit over dit voorstel.

///

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Andreas TIREZ
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. voorzitter van het directiecomité